

Agresivnost ponude i permanentna proizvodnja novih »potreba«, ne dozvoljavaju ni trenutak predaha koji bi se iskoristio za svojevrsno kulturno otrežnjenje i emancipaciju od postojećeg kulturnog obrasca masovnog tipa. Rezultati istraživanja »Interesovanje mladih«⁷⁾ pomoći će nam da slikovitije i preciznije odslikamo sve specifičnosti procesa zadovoljenja kulturnih potreba mlade generacije.

Podaci iz tabele pokazuju da raste kritičnost mladih kada su u pitanju neka od sredstava masovnih komunikacija, na primer televizije — odnosno pojedinih vrsta kulturnih sadržaja koji se preko njenih programa emituju i nude na »konzumaciju«. Struktura slobodnog vremena i njemu svojstven način organizacije života mladih, utiču na relativno smanjeno interesovanje za kulturne programe koje javnosti prezentuje televizija.

Istraživanje je pokazalo da kulturne programe i uopšte programe koje emituje televizija, najviše gledaju mladi poljoprivrednici, odnosno seoska omladina 35,8% a radnička i studentska svega 8,5%. Interesantan je podatak da televizija znatnije zadovoljava lošije učenike (oko 27,6%) a odlične tek u oko 16% slučajeva.

TABELA 5. Učenici potpuno zadovoljni sa televizijom i knjigom⁸⁾

Uspëh uèeinka u školi	U potpunosti zadovoljava interesovanje	
	Televizija	Knjiga
1. Dovoljan	27,6%	23,5%
2. Dobar	23,1%	31,4%
3. Vrlo dobar	18,5%	34,5%
4. Odlièan	16,1%	39,6%

Kada je radio u pitanju situacija je nešto drugaèija. On zbog svoje tehnièke pristupaènosti (tranzistorski i drugi manji radio prijemnici) može da se sluša i uz obavljanje nekog posla (kao »zvučna zavesa«), pored toga njegovo programsko bogatstvo informativnim i muzièkim sadržajima u velikom broju privlaèi mlade (jer je mladost sklona opuštenu i neobaveznom zadovoljenju svojih potreba). Istraživanje je potvrdilo da socijalno poreklo i uspeh u školi bitnije ne određuje »percepciju radio medija« kao što je to slučaj sa njegovim »audiovizuelnim kolegom«. Socijalno poreklo te obrazovano kulturni nivo pripadnika mlade generacije, određuje pre svega stepen prihvatanja (upražnjavanja) određenih kulturnih sadržaja koji se prezentuju posredstvom masovnih medija.

Odnos i stepen interesovanja mladih za knjigu (jedno od najstarijih i najvernijih kulturnih tekovina ljudske civilizacije) bio je u suštini razlièit. Na pitanje »da li im taj najstariji medij i kulturni faktor zaista ispunjava interesovanja i potrebe za kulturnim životom, obrazovanjem ili zabavom«¹⁰⁾ odgovori mladih bili su uslovljeni dostignutim obrazovanim i socio-kulturnim nivoom. Pokazalo se da knjiga kao kulturni i obrazovani medij najviše potreba i interesovanja ispunjava populaciji školske omladine (što je i razumljivo, s obzirom na to da im je knjiga osnovno sredstvo obrazovanja ali i zabave). Uspeh u školi bio je dominantan u određenju stepena interesovanja za knjigu, odnosno zadovoljenje ove vrste kulturnih potreba.

Filmski i pozorišni repertoar zadovoljava interesovanja mladih ljudi srazmerno veličini mesta življenja (što je mesto veće, veći je i stepen zadovoljstva mladih ovim programima). Razlog ovome je bolja i organizovanja ponuda ovih kulturnih programa u većim gradovima, što je retka praksa u manjim mestima. Ovo se posebno uočava kada je u pitanju pozorišni repertoar.

»Produkcija gramofonskih ploèa i traka kao jedna od najtipičnijih pratilaca masovne kulture, posebno vezane za mlade, pokazala je pravo lice i kod ovog dela generacije«¹¹⁾. Iako jedan manji broj mladih nije zadovoljan ovom produkcijom njen znatan deo 47,4% je potpuno zadovoljan istom. To se posebno odnosi na školsku omladinu koja je u najvećem broju orijentisana na ovu vrstu kulturnih sadržaja. Ako znamo da je gotovo celokupna današnja produkcija gramofonskih ploèa i traka (i ne samo njih), produkcija sumnjivih kulturnih vrednosti, zabrinjavajuće je što se upravo dobar deo naše omladine napaja baš tim vrednostima.

Muzièka estrada te moda i modna konfekcija (reè je o domaćoj ponudi) u najvećoj meri nisu po »ukusu mladih«, te samo povremeno zadovoljavaju njihove prohteve.

Na kraju treba istaći, da na broj, strukturu, kakakter i naèin zadovoljavanja kulturnih potreba mladih, od presudnog su znaèaja oni èinioci, koji pre svega određuju ukupan položaj mladog èoveka u okvirima društvene zajednice. Ti èinioci uz još neke psihološke-antropološke karakteristike mladih ljudi u bitnom uslovljavaju i definišu svaku njihovu delatnost pa tako i kulturnu.

1. Grupa aautora, *Položaj, svest i ponašanje mlade generacije Jugoslavije*, Beograd 1986.

2. Isto, str. 115.

3. Isto, str. 120.

4. Grupa autora, *Pop glazbe i kultura mladih*, Zagreb 1978, 26.

5. J. Aleksić, »Zagoneitka društveno-politièkog aktivizma mlade generacije«, *Malda generacija danas* (grupa autora), Zagreb 1982, 78.

6. V. Ilišin, »Interesiranje i slobodno vreme mladih«, *Položaj, svest i ponašanje mlade generacije Jugoslavije*, Beograd 1986, 129.

7. Grupa autora, *Interesovanje mladih*, Beograd 1981.

8. Isto, str. 175.

9. Isto, str. 178.

10. Isto, str. 178.

11. Isto, str. 179.

tri pesme

blagoje baković

BAR U SUDNJEM ÈASU

Neka ti još jednom utrne stara koža
Neka se još jednom u tebe godine sruèe
Vrati se u dete u majku u požar
U vreoo kolac u gvožde
Neka te uèe
Kovaèi kovati zobaèi zobati
Prosjaci prositi
Neka su ovce na broju neka su vuci siti
Samo se ti vrati u seme strašila
Pa neka na drumu ostane prazna guka
Uzalud te pokriva moja ruka iz tebe viri kuka
Iz tebe viri šipka iz tebe jezik visi
Vraèaj se starèe u magarèe
Magarèe u šipak zavuci svoj pipak
Vraèaj se šipèe u crnèe
Vraèaj se crnèe u zrnèe

Led je i godina nova
Opali zrnèe isponova

A i ti grome posla se svoga lati
Bar u sudnjem trenu neka se sve zlati

LAZAREV PRVI CRTEŽ

(èuèenje)

Jesi li to rukom svojom takao
Ono što zvukom ne može li taèi pakao

Ili si samo svoje prve linije
Vukao kuda pesnik ne umije
Èutati svojim davnim mrakom pred skok
Koja ti je to biljka podarila sok
Zar se tako mese hlebovi
Zar se tako razmnožavaju zebovi
Zar se tako vasseljena pretvara u kriške
Šta èe pesnicima ostati za knjiške

Kad se sve narisa i linijom spreèi
Hoèe li išta ostati za reèi

ALTAMIRSKA NOĆ

Kroz tvoj nokat i zub
Ubegoh napolje u peèinu. Lub
Gde tvoj otvara usta kopljem.

U peèini toj
Do koje treba doè
Veća je jedna mala peèina
U kojoj ove velike vlada noć
I razmnožava se seme rukopusa tvog

Duboko iz podsvesti èuje se lovaèki rog
Mrtvih zveri jezika prepun je džak
Za reskim zviždukom koplja tvog
U telo ranjenog bizona ulete mrak

I ti èeš u ta mesta poè
Kroz moj nokat i zub
Videèeš težak je to san
Zardalo je koplje kroz lub
Duga je duga altamirska noć
Kojom je osvetljen dan

Prikovan rukom jezika
Na zidu peèine te
To èe ti biti sve